

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Sosial- og familieavdelingen

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036, Dep
0030 Oslo

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
		2010/17799 S-BFS	Kari Grete Offerdal Anne- Christine Kjos	15.11.2010

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL REVIDERT FORSKRIFT OM RETTIGHETER OG BRUK AV TVANG UNDER OPPHOLD I BARNEVERNINSTITUSJONER (RETTIGHETSFORSKRIFTEN)

Fylkesmannen i Oslo og Akershus viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsnotat av 17.08.10.

Fylkesmannen er svært fornøyd med at omsorgsperspektivet i høringsforslaget har blitt grundig tatt opp og fått særskilt oppmerksomhet. I høringsnotatet tas det tydelig opp forholdet mellom vern om personlig integritet og institusjonens ansvar for forsvarlig omsorg og behandling. Vår erfaring som tilsynsmyndighet er at tydeliggjøring av disse ovennevnte forhold medfører tydeligere roller for de ansatte overfor beboerne.

Vi er meget fornøyd med at det i forslaget er utarbeidet en formålshjemmel i forskriften.

Fylkesmannen ønsker at det utarbeides merknader til hver bestemmelse i den reviderte forskriften. Ut fra vår erfaring er det av stor betydning at hver hjemmel får en nærmere utdyping og konkretisering slik at rettighetsforskriften blir et godt verktøy i arbeidet med barna.

Vi vil komme med følgende kommentarer til høringsnotatet:

Kapittel 1. Generelle bestemmelser:

§ 4 Innsyn i opplysninger og oppbevaring og behandling av opplysninger.

Vi ønsker en nærmere utdyping av hvilke dokumenter beboerne kan kreve innsyn i/ikke kreve innsyn i. Er eksempelvis døgnrapporter å anse som interne arbeidsdokumenter som kan unndras innsyn?

§ 5 Medisinsk tilsyn og behandling:

Fylkesmannen ønsker en nærmere utdyping og klargjøring av hva som ligger i ”nødvendig medisinsk tilsyn og behandling”. Vi kan ikke se at medisinsk tilsyn og behandling er tilstrekkelig omtalt i høringsnotatet. Spesielt savner vi en tydeliggjøring av hvordan medisiner skal oppbevares og utleveres i barneverninstitusjoner. Fylkesmannen har erfart at flere barn, og spesielt ungdom, bruker ulike former for medisiner. De ansatte opplever at de blir gitt et ansvar de ikke har nødvendig kompetanse til å ivareta.

Dersom ordlyden i nåværende merknad tas inn, ønsker Fylkesmannen å komme med følgende bemerkninger. Hvis det fortsatt skal være slik at barn og unge som blir akutt plasserte, skal "tilses av lege snarest mulig etter inntak eller i løpet av inntaksdagen", ønsker vi å komme med følgende kommentar: Institusjonen må få en mulighet til å foreta en selvstendig faglig vurdering av når denne eventuelle undersøkelsen skal foretas ut fra barnets beste. Spesielt gjelder dette små barn.

Kapittel 2. Beboernes rettigheter:

§ 9 Adgangen til å bevege seg innenfor og utenfor institusjonens område:

Fylkesmannen støtter de vurderinger som fremkommer i forslaget punkt 3.4 og 3.5. Vi er derfor av den mening at det er viktig at disse forhold blir omtalt i en eventuell merknad til forskriften. Ut fra Fylkesmannens erfaring vil dette få betydning for institusjonens utøvelse av en forsvarlig omsorg.

§ 10 Samvær og besøk i institusjonen:

Det må tydelig fremkomme i hjemmelen hvilke forhold institusjonen kan legge vekt på når de skal vurdere å begrense samvær for barnet. Slik vi forstår ordlyden i § 10 kan det synes som om institusjonen har full mulighet til å begrense samvær og besøk på tross av hva som har blitt besluttet i Fylkesnemnda. Vi ber om at dette tydeliggjøres i merknadene til bestemmelsen.

§ 11 Elektroniske kommunikasjonsmidler:

Det foreslås at institusjonen kan inndra f.eks mobiltelefonen for en helt kortvarig periode når barnet ikke retter seg etter avgjørelse om å begrense bruken. Vi støtter departementets forslag om at det ikke skal fattes enkeltvedtak i disse tilfeller.

Når det gjelder inndragning av lengre varighet, er Fylkesmannens erfaring at det kan være behov for dette i spesielle tilfeller, som for eksempel ved fare for prostitusjon eller rusbruk. I slike tilfeller bør det fattes et enkeltvedtak. Dersom dette tas inn i det nye forslaget, må selvsagt ordlyden om at institusjonen ikke kan nekte kontakt med advokat, barneverntjeneste etc inntas.

I departementets vurdering under punkt 3.7.1 savner vi en konkretisering vedr. institusjonens mulighet til å kontrollere innholdet i elektroniske kommunikasjonsmidler. Vi ber om at departementet klargjør nærmere dette punktet.

Kapittel 3. Bruk av tvang:

§ 14 Beslaglegging, tilintetgjøring eller overlevering til politiet.

Vi har ingen spesielle bemerkninger til ordlyden tilnyttet hjemmelen. Imidlertid vil vi opplyse om at vi har erfart at politiet i enkelte tilfeller har nektet å ta imot ulovlige rusmidler og gjenstander hvis institusjonen ikke oppgir beboerens identitet. Fylkesmannen ser at dette kan bli et problem for institusjonen i forhold til taushetsplikt bestemmelsene og ber om at dette klargjøres i merknaden til bestemmelsen.

§ 15 Beboernes korrespondanse

Fylkesmannen mener at forhold beskrevet i § 12 første ledd også bør omfatte institusjonens mulighet for kontroll av beboernes korrespondanser i ovennevnte hjemmel. Vi ber om at bestemmelsenes innhold harmoniseres.

§ 16 Urinprøver

Vi ser positivt på at det nå gis mulighet til å foreta urinprøvekontroll med samtykke fra barn plassert etter alle plasseringshjemler i barnevernloven.

Vi ser av høringsforslaget at det fortsatt ikke er tatt inn muligheten til bruk av stix. Det fremkommer i høringsforslaget at urinprøver skal foretas etter Helsedirektoratets retningslinjer for slike prøver. Slik vi forstår forslaget, vil det ikke være mulig å kontrollere mistanke om rusmidler gjennom stix. Med utgangspunkt i Fylkesmannens erfaring vurderer vi at det er av stor betydning for institusjonens behandlingsopplegg å kunne foreta kontroll av inntak av narkotiske rusmidler ved bruk av stix. Bruk av stix gir en rask avklaring om beboeren har inntatt rusmidler. Institusjonen gis derved mulighet til å iverksette tiltak som er nødvendig for beboeren, samt mulighet for å forhindre rusmidler på institusjonen. Fylkesmannen ønsker også i denne sammenheng å si at det i flere tilfeller nå brukes spytt i stedet for urinprøver for testing av narkotiske midler. Denne form for testing er mindre belastende enn urinprøver.

Kapittel 4. Særlige regler ved plassering etter §§ 4-24 og 4-26

§ 21 Begrensninger i adgangen til å bevege seg innenfor og utenfor institusjonens område

Fylkesmannen ser positivt på forslaget til bestemmelse i forskriften, og vi støtter de vurderinger departementet har foretatt. Vi ser at denne hjemmelen vil være aktuell for institusjonene i de tilfeller der en ut fra en faglig vurdering sett i forhold til formålet med plassering, har behov for å benytte ulike former for skjerming. Spesielt vil denne hjemmelen være aktuell for å forhindre rømming.

§ 23 Elektroniske kommunikasjonsmidler

Ut fra Fylkesmannens erfaring ønsker vi at institusjonen gis mulighet til å kunne nekte beboeren å medbringe egne elektroniske kommunikasjonsmidler ut fra en individuell og konkret vurdering, med utgangspunkt i formålet med plassering og behandlingsopplegget.

Viser i tillegg til kommentarene i forhold til § 11.

§ 24 Urinprøver

Viser til det som er sagt under punkt § 16.

Kapittel 5. Klage

§ 25 Klage over brudd på forskriften

Fylkesmannen setter stor pris på at det er foretatt en forenkling av klagemuligheten for brukerne gjennom denne hjemmelen. Vi ser spesielt positivt på at § 11 i tilsynsforskriften har fått en egen henvisning i bestemmelsen.

Avsluttende kommentarer

Fylkesmannen savner i høringsnotatet et punkt som omhandler bruk av skjermingsenhet i behandlingsopplegget. Dette gjelder bruk av skjermingsenheter som er godkjent og kvalitetssikret til bruk for slike formål. Ut fra vår erfaring er det ulike problemstillinger knyttet til bruk av slike skjermingsenheter. Som eksempel kan nevnes spørsmål om hvor reelt et samtykke fra beboeren er i slike situasjoner, og hvor lenge en slik plassering kan vare. Slike plasseringer kan i enkelte tilfeller å ha et element av isolering jf. § 18. Dette gjelder spesielt de institusjoner som ikke har egne skjermingsrom inne i institusjonen. Dette er forhold som er utfordrende for oss som tilsynsmyndighet.

For å unngå at misforståelser oppstår, er det viktig at det brukes samme definisjon og ordbruk for begrepet stedfortreder.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus vil tilslutt bemerke at Oslo kommune med sine særskilte bestemmelser jf lov om barneverntjenester § 2-3a, ikke omtales i innledningen til forslaget. Vi ber om at det blir tatt inn, slik at det synliggjøres at denne forskriften gjelder for Oslo kommune også.

I tillegg ønsker vi at begrepet omsorgssenter blir tatt med i forskriftens tittel.

Med hilsen

Gerd Reinsvollsvveen
Avdelingsdirektør

Tove Narud
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.